

Київський університет імені Бориса Грінченка

Педагогічний інститут

Кафедра початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної роботи
О.Б.Жильцов
« 01 » _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Рідномовна освіта:

Дитяча література з методикою навчання»

для студентів

спеціальності 013 Початкова освіта

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 013.00.01 «Початкова освіта»

Київ – 2021 рік

Київський університет імені Бориса Грінченка

Педагогічний інститут

Кафедра початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

« 01 »

09

2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Рідномовна освіта:

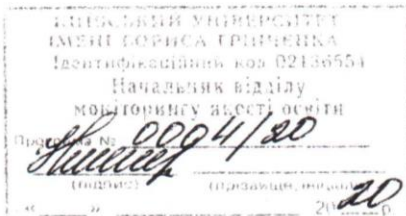
Дитяча література з методикою навчання»

для студентів

спеціальності 013 Початкова освіта

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми 013.00.01 «Початкова освіта»

Київ – 2020 рік

Розробники:

Паламар Світлана Павлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти, кафедра початкової освіти Педагогічного інституту
Нежсва Людмила Львівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти, кафедра початкової освіти Педагогічного інституту

Викладачі:

Паламар Світлана Павлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти, кафедра початкової освіти Педагогічного інституту
Нежсва Людмила Львівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти, кафедра початкової освіти Педагогічного інституту

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри початкової освіти
Протокол № 1 від «27» серпня 2020 року

Завідувач кафедри Г.Л. Бондаренко

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
013.00.01 «Початкова освіта»
«30» 08 2020 р.

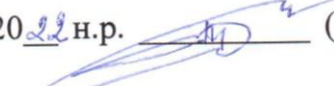
Гарант освітньо-професійної програми 013.00.01 «Початкова освіта»

 Г.Л. Бондаренко

Робочу програму перевірено
« » 2020 р.

Заступник директора М.А. Машовець

Пролонговано:

на 20 21 / 20 22 н.р. (Бондаренко), «31» 08 2021 р. Протокол № 15

(підпис)

(ПБ)

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р. Протокол №__

(підпис)

(ПБ)

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р. Протокол №__

(підпис)

(ПБ)

на 20__ / 20__ н.р. _____ (_____), «__» 20__ р. Протокол №__

(підпис)

(ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
<i>«Дитяча література з методикою навчання»</i>		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	3 / 90	
Курс	2	2
Семестр	3	3
Кількість змістовий модулів із розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Аудиторні	42	12
Модульний контроль	6	–
Лекцій	10	2
Семінарських	8	2
Практичних	20	8
Лабораторних	4	-
Самостійна робота	12	78
Семестровий контроль	30	30
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – розкриття наукових концепцій дидактико-методичних понять, методів і технологій ознайомлення з літературними творами для дітей; сприяння розвитку фахової компетентності майбутнього вчителя, зорієнтованого на літературний розвиток учнів; формування культури читання у майбутніх учителів початкової школи; оволодіння практичними методами щодо ознайомлення молодших школярів з художніми творами; розкриття сутності процесу навчання літературного читання в початковій школі відповідно до Державного стандарту; висвітлення сучасних наукових концепцій, понять, методів і технологій навчання літературному читанню; оволодіння студентами практичними вміннями проведення навчальних занять літературного читання у ЗЗСО.

Завдання навчальної дисципліни:

- засвоєння основних етапів розвитку дитячої літератури та основ літературознавства;
- формування вміння сприймати літературний твір для дітей як мистецтво слова;
- розвиток естетичного смаку, інтересу до художнього слова як духовної спадщини народу;
- розвиток образного мислення, комунікативних та творчих здібностей студентів;
- формування вміння моделювати літературний розвиток учнів початкової школи;
- забезпечення оволодіння студентами всіма перевіреними практикою початкової школи методами навчання читати, способами і прийомами професійної діяльності з літературними творами – за роками та етапами навчання; вміннями проводити уроки літературного читання в умовах інтегрованого / інтегрованого тематично-проектного навчання;
- засвоєння наукової специфіки літературного процесу, теорії та історії методики навчання літературного читання у початковій школі.

3. Результати навчання за дисципліною

- здатність орієнтуватися в інформаційному (зокрема літературному) просторі;
- здатність швидко шукати інформацію, критично оцінювати її, застосовувати отримані знання для вирішення поставленої проблеми;
- здатність здійснювати пошук і огляд сучасної літератури для дітей у спеціальних наукових джерелах, дитячих журналах, газетах, використовуючи різноманітні ресурси (періодичні видання, веб-сайти, портали);
- вміння ефективно та гнучко застосовувати знання з навчальної дисципліни в суспільній, освітньо-професійній та особистісній сферах діяльності;
- здатність застосовувати сучасні інноваційні методики, технології навчання для удосконалення навички читання молодших школярів;

- здатність формувати громадянські права й обов’язки молодших школярів на основі вивчених літературних творів;
- знання програмових вимог, змісту навчання літературного читання;
- знання переліку та змісту творів для класного та позакласного читання учнів початкових класів;
- уміння моделювати та організовувати навчальні заняття літературного читання із застосуванням сучасних освітніх технологій навчання;
- уміння проводити навчальні заняття літературного читання в умовах інтегрованого / інтегрованого тематично-проектного навчання;
- здатність вести контроль за рівнем сформованості навички читання;
- добирати сучасні технології навчання здатність застосовувати проглядове читання, читання-пошук, читання-спілкування; виразно прочитувати літературний текст;
- вміння здійснювати аналіз художнього твору та аргументувати власні судження;
- вміння визначати тему і мету навчального заняття, розробляти його відповідно до мети, жанру, художніх особливостей твору;
- здатність працювати як самостійно, так і в команді, демонструючи лідерські якості, вміння ефективно спілкуватися й досягати очікуваних результатів.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Самостійна
	Усього	Лекції	Семинарські	Практичні	Лабораторні	МКР	
1	2	3	4	5	6	7	
Змістовий модуль 1. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ							
Тема 1. Дитяча література як предмет вивчення. Основні етапи розвитку дитячої літератури. Зарубіжна література для дітей. Історичні умови розвитку. Розвиток української літератури для дітей (XIX – XXI ст.)	6	2	-	2	-		2
Тема 2. Гумористичні твори для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання. Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду.	10	2	2	4	-		2
Тема 3. Особливості змісту оновленої програми курсу «Літературне читання», змісту підручників «Літературне читання»	12	2	2	2	2	2	2
Усього за модулем 1.	28	6	4	8	2	2	6

Змістовий модуль 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРОВАНОГО / ТЕМАТИЧНО-ПРОЕКТНОГО НАВЧАННЯ							
Тема 1. Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання	8	2	2	2	-	-	2
Тема 2. Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання	6	-	2	2	-	-	2
Тема 3. Аналіз художнього твору на уроках літературного читання	6	2	-	2	-	2	-
Тема 4. Методика читання оповідання Методика читання казки і легенди на уроках літературного читання	6	-	-	4	-	-	2
Тема 5. Методика проведення інтегрованих уроків літературного читання	6	-	-	2	2	2	-
Семестровий контроль	30						
Усього за модулем 2	32	4	4	12	2	4	6
Усього годин	90	10	8	20	4	6	12

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Самостійна
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	МКР	
1	2	3	4	5	6	7	
Змістовий модуль 1. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРОВАНОГО / ТЕМАТИЧНО-ПРОЕКТНОГО НАВЧАННЯ							
Тема 1. Особливості змісту оновленої програми курсу «Літературне читання», змісту підручників «Літературне читання»	10	2	2	-	-	-	6
Тема 2. Особливості проведення уроків літературного читання	10	-	-	-	-	-	10
Тема 3. Типи уроків літературного читання	6	-	-	-	-	-	6
Тема 4. Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання	14	-	-	2	-	-	12
Тема 5. Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання	8	-	-	2	-	-	6
Тема 6. Аналіз художнього твору на уроках літературного читання	12	-	-	2	-	-	10
Тема 7. Методика роботи з загадками, прислів'ями, лічилками, скоромовками	6	-	-	-	-	-	6

Тема 8. Методика читання оповідання	6	-	-	-	-	-	6
Тема 9. Методика читання казки і легенди на уроках літературного читання	8	-	-	2	-	-	6
Тема 10. Методика проведення інтегрованих уроків літературного читання	10	-	-	-	-	-	10
Усього годин	90	2	2	8	-	-	78

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Становлення та розвиток дитячої літератури

Тема 1. Дитяча література як предмет вивчення. Основні етапи розвитку дитячої літератури. Зарубіжна література для дітей. Історичні етапи розвитку. Розвиток української літератури для дітей (XIX – XXI ст.)

Вступ. Зміст і завдання курсу. Український фольклор і його вплив на розвиток дитячої літератури. Жанри дитячого фольклору. Давня література для дітей. Місце та роль літератури Середньовіччя, епохи Ренесансу та Бароко у вихованні дітей. Давньогрецькі та українські міфи, легенди, перекази, біблійні притчі, що ввійшли в коло дитячого читання.

Основні риси дитячої літератури. Поетичні жанри дитячої літератури XIX – поч. XX століття. Літературні казки народів світу. Літературні казки Європи (Вільгельм Гауф, Г.Х.Андерсен, Шарль Перро). Російська літературна казка (О.Пушкін, К Чуковський).

Жанр байки в дитячій літературі. Байки Езопа, Федра. Прозові жанри дитячої літератури XIX – поч. XX ст. Прозова світова дитяча класика XX ст. Шляхи розвитку української літературної казки. Загальні тенденції розвитку української дитячої літератури новітнього періоду (II пол. XX початку XXI ст.). Прозові жанри світової та української дитячої літератури. Поетичні жанри новітньої української та світової дитячої літератури.

Основні поняття теми: фольклор, міфи, легенди, прислів'я, приказки, притчі, байка, проза, оповідання, народна казка, літературна казка, вірш, проза, поезія, творчість.

Рекомендована література:

Основна: [1, 2, 3, 4, 5]

Додаткова: [1, 2, 3, 4, 5, 6]

Тема 2. Гумористичні твори для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання. Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду.

Гумористичні твори О. Вишні. Смішинки, жарти, гуморески,

скоромовки (твори Г. Бойка, В. Бичка, І. Неходи, С. Олійника, Д. Білоуса, П. Глазового та ін.). Українське байкарство: становлення та розвиток української байки. Особливості жанру байки. Байкарі минулого і сучасності для дітей. Гумористичні твори сучасних українських письменників, що написані для дітей. Створення дитячої драматургії. Поява дитячого театру. Особливості виразного читання байки.

Традиційні та нові теми і жанри в українській дитячій літературі. Віршовані казки, казки-легенди, літературні казки в новітній літературі. Тема історичного минулого (переспів народних дум) у новітній літературі. Жанр шкільної повісті у новітній дитячій літературі. Повісті-казки про життя сучасної школи, про веселі учнівські пригоди. Жанр “шкільної повісті” у творчості В. Нестайка. Сучасні дитячі письменники. Особливості їх творчості.

Основні поняття теми: байка, смішинка, оповідання, гумореска, жарт, літературна казка, вірш, казка-легенда, дума, повість, повість-казка, драматичний детектив.

Рекомендована література:

Основна: [1, 2, 3, 4, 5]

Додаткова: [1, 2, 4, 5, 6]

Тема 3. Особливості змісту оновленої програми курсу «Літературне читання», змісту підручників «Літературне читання»

Державний стандарт початкової загальної освіти Нової української школи (мовно-літературна освітня галузь). Структура оновленої програми з літературного читання. Зміст пояснювальної записки. Мета і завдання літературного читання. Сутність поняття «читацька компетентність». Принципи визначення змісту літературного читання. Сутність тематично-жанрового, естетичного, літературознавчого, комунікативно-літературного принципів впорядкування змісту. Змістові лінії програми. Ключові зміни до програми «Літературне читання» (2016). Державні вимоги до рівня

загальноосвітньої підготовки учнів із літературного читання. Підручники «Літературне читання» для 2, 3, 4 класів (автори Савченко О. Я., Науменко В. О.). Порівняльний аналіз моделей навчання літературного читання молодших школярів за підручниками Савченко О. Я. та Науменко В. О. Структура підручників. Коло читання. Методичний апарат. Ілюстративний матеріал. Рубрики і їх зміст. Відповідність змісту підручника програмі «Літературне читання».

Основні поняття теми: зміст підручника, методичний апарат, коло читання, рубрики, навчальний посібник, зошит із літературного читання, вправи, завдання на формування навички читання.

Рекомендована література:

Основна: [1, 4, 5]

Додаткова: [1, 2, 4]

Змістовий модуль 2.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРОВАНОГО / ТЕМАТИЧНО-ПРОЕКТНОГО НАВЧАННЯ

Тема 1. Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання

Види читання (голосне, мовчазне), їхнє значення. Якості повноцінної навички читання (правильність, швидкість, усвідомленість, виразність). Орієнтовні програмні вимоги до темпу читання. Критерії визначення розуміння прочитаного. Методика підготовки учнів до виразного читання тексту. Методика вивчення рівня сформованості навички читання.

Методика проведення вправ на формування правильності читання. Методика проведення вправ на формування швидкості читання. Методика проведення вправ на формування усвідомленості, виразності читання.

Основні поняття теми: читання, читання як мовленнєва діяльність, навичка читання, якості повноцінного читання: правильність, швидкість, виразність, усвідомленість, методика проведення вправ, правильність читання, швидкість читання, усвідомленість читання, виразність читання.

Рекомендована література:

Основна: [6, 7, 8, 9]

Додаткова: [8, 9, 10, 11, 12, 13, 14]

Тема 2. Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання

Етап «до читання твору»: зняття труднощів техніки читання, підготовка до сприймання емоційно-естетичного змісту твору. Етап «у ході читання»: цілісне сприймання твору, повторне перечитування та аналіз, вторинний синтез. Етап «після читання»: включення прочитаного твору в систему раніше опрацьованих шляхом порівняння їх за змістом, художніми образами, засобами, настроєм.

Основні поняття теми: художній твір, художній образ, художній засіб.

Рекомендована література:

Основна: [6, 7, 8, 9]

Додаткова: [8, 9, 10, 11, 12, 13, 14]

Тема 3. Аналіз художнього твору на уроках літературного читання

Змістовий аналіз поняття «аналіз художнього твору». Літературно-методичний аналіз тексту. Види аналізу художнього твору на уроках літературного читання: услід за автором, пообразний, проблемно-тематичний, комбінований.

Основні поняття теми: аналіз, види аналізу: услід за автором, проблемно-тематичний, пообразний, комбінований.

Рекомендована література:

Основна: [6, 7, 8, 9]

Додаткова: [8, 9, 10, 11, 12, 13, 14]

Тема 4. Методика читання оповідання. Методика читання казки і легенди на уроках літературного читання.

Жанрові особливості оповідання. Схема аналізу оповідання, в основі якого лежить вчинок. Ідеограма аналізу оповідання. Методика проведення бесід: вступної, аналітичної, узагальнювальної. Робота з ілюстраціями до оповідання. Різні види переказу змісту твору. Складання плану.

Жанрові особливості казки та легенди. Види казок. Спільні та відмінні ознаки легенди і казки. Вимоги програми до літературного читання легенд і казок. Місце казок та легенд у змісті підручників «Літературне читання». Розроблення фрагментів уроків літературного читання легенд та казок.

Основні поняття теми: оповідання як жанр, схема аналізу, вчинок, ідеограма аналізу, бесіда, ілюстрація, види переказу, план, казка як жанр, легенда як жанр, види казок, вимоги до читання казок, вимоги до читання легенд.

Рекомендована література:

Основна: [6, 7, 8, 9]

Додаткова: [8, 9, 10, 11, 12, 13, 14]

Тема 5. Методика проведення інтегрованих уроків літературного читання.

Місце літературного читання в інтегрованому тематично-проектному навчанні. Особливості проведення проектних днів та інтегрованих уроків. Структура інтегрованих уроків. Застосування проектів на уроках літературного читання.

Основні поняття теми: уроки літературного читання, інтегровані уроки, тематично-проектне навчання,

Рекомендована література:

Основна: [6, 7, 8, 9]

Додаткова: [8, 9, 10, 11, 12, 13, 14]

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	3	3
Відвідування семінарських занять	1	3	3	2	2
Відвідування практичних занять	1	4	4	4	4
Робота на семінарському занятті	10	3	30	2	20
Робота на практичному занятті	10	4	40	4	40
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	8	40	6	30
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Разом			145		144
Максимальна кількість балів		289			
Розрахунок коефіцієнта 289 б. (289:60=4,8)					
(X/4,8)+40 (екзамен) = 100 б., де X – загальна кількість балів за навчальну дисципліну					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Кількість балів
1	<p>Становлення та розвиток дитячої літератури.</p> <ol style="list-style-type: none"> Підготувати повідомлення (на одну з тем): <ol style="list-style-type: none"> Місце фольклорних творів у вихованні дитини. Жанри фольклорних творів для дітей. Використання фольклорних мотивів дитячими письменниками. Фольклорна діяльність письменників-творців дитячої літератури. Укласти міні-збірку сучасного дитячого фольклору (пісні, загадки, анекдоти, страшилки тощо). Укласти збірку афоризмів Г.Сковороди для дітей. Укласти збірку міфів для дітей. Упорядкувати збірку поезій Т.Шевченка для молодших школярів та вивчити три поезії напам'ять відповідно до програми «Літературне читання» 	2	10
2	<p>Література для дітей XIX – перша пол. XX ст. Історичні умови розвитку</p> <ol style="list-style-type: none"> Розкрити значення засобів народної поетики в поезіях Л.Глібова («Веснянка», «Зимня пісенька»), Лесі Українки 	2	10

	<p>(цикл «У дитячому крузі»).</p> <ol style="list-style-type: none"> Підготувати реферативні дослідження про тематику поетичних творів Якова Щоголева («Чередничка», «Вівчарик»), П.Грабовського («Сирота», «Дітки маленькі кликали маму...»), «Вийшла з хати стара мати», «Сердешні діти»), Б.Грінченка. Упорядкувати збірник поезій на тему «України рідна мова, краса рідного краю», використавши поезії для дітей С.Воробкевича, В.Самійленка, І.Франка, О.Олеся, Б.І.Антонича. Зробити огляд казок братів Грімм, В.Гауфа, Д.Крюса, Андерсена (тематика, народність, персонажі, проблема добра і зла). Скласти бібліографічний список «Літературна світова казка для учнів 2 -4 класів» Скласти анотований список книг казок Оскара Уайльда, Редьярда Кіплінга, Алана Мілна, Енід Блайтон. Скласти характеристику юної патріотки Марусі з однойменної повісті Марка Вовчка. Розкрити історичні події XVII ст. та їх доступність для дітей. Створити презентацію «Дитячі роки Лесі Українки». 		
3	<p>Сучасна українська література для дітей (кінець XX – початок XXI ст.)</p> <ol style="list-style-type: none"> Написати анотації до збірок П.Тичини, М.Рильського, В.Сосюри, А.Малишка для дітей. Зробити огляд збірок, написати до них анотації та підготувати для дітей розповіді про письменників: Н.Забілу, Є. Гуцала, П.Воронька, М.Стельмаха, В.Сухомлинського, Д.Павличка, Ш.Перро, братів Грімм. Зробити порівняльний аналіз зображення теми природи письменниками О.Вишнею, М.Йогансенон, О.Копиленком. Підготувати анотацію до історико-біографічних творів О.Іваненко для дітей («Тарасові шляхи», «Друкар книжок небачених», «Богдан Хмельницький»). Зробити художньо-естетичний аналіз оповідань Григора Тютюнника («Груші з копанки», «На згарищі», «Сито, сито...», «Смерть кавалера», «Ласочка», «Біла мара», «Бушля», «Лісова сторожка», «Однокрил»). Дати характеристику автобіографічної повісті «Первінка». Скласти план характеристики Миколки. Зробити конспект літературознавчих статей про творчість В.Симоненка, Л.Костенко, Д.Білоуса для дітей. 	2	10
4	<p>Гумористичні твори для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання</p> <ol style="list-style-type: none"> Розкрити майстерність та оптимізм співомовок С.Руданського («Добре торгувалось», «Не мої ноги», «Вовки», «Жалібний дяк», «Треба всюди приятеля мати»). Написати анотацію до збірки байок Езопа та вивчити три байки з підручників «Літературне читання» напам'ять (на вибір студента). Підготувати збірку байок Б.Грінченка. Зробити огляд байок Є.Гребінки, П.Гулака- Артемовського, Л.Глібова, С.Руданського, О.Пчілки, 	1	5

	<p>В.Самійленка. Класична байка: Езоп, Федр та класифікувати їх за тематикою та особливостями сюжетопобудови.</p> <p>5. Проаналізувати творчість сучасних письменників байкарів, твори яких увійшли до дитячої літератури.</p> <p>6. Підготувати рекомендації для вчителів по удосконаленню виразності читання байки.</p>		
5	<p>Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду.</p> <p>1. Підготувати реферат «Розвиток жанру літературної казки в українській літературі ХХ століття».</p> <p>2. Зробити аналіз творів В.Нестайка (на вибір).</p> <p>3. Проаналізувати по одному творові (на вибір) О.Копиленка і М.Трублаїні.</p> <p>4. Підготувати реферат «Розвиток жанру літературної казки в українській літературі ХХІ століття»</p> <p>5. Підготувати повідомлення «Українські письменники – лауреати літературної премії ім. Лесі Українки»</p> <p>6. Підготувати реферат на тему «Сучасні дитячі письменники та їхні твори для дітей».</p> <p>7. Створити презентацію «Тема війни в творах для дітей», використавши твори О.Іваненко, Ю.Збанацького та О.Донченка.</p>	1	5
	Разом за модулем 1	8	40
6	<p>1. Проаналізувати типову освітню програму з мовно-літературної освітньої галузі українська мова і літературне читання. Визначити очікувані результати навчання здобувачів освіти 2-4 кл.</p> <p>2. Проаналізувати підручники з літературного читання за схемою:</p> <ul style="list-style-type: none"> – бібліографічні дані; – структурні особливості; – відповідність програмі; – зміст і характер вправ, матеріалу для повторення, розвитку мовлення та мислення; – наявність ілюстрацій та їх призначення; – поради щодо вдосконалення підручника. <p>3. підготувати реферативне повідомлення на тему: «Як виховати у дітей інтерес до читання?».</p>	2	10
7	<p>1. Підготувати реферативне повідомлення з теми: «Нетрадиційні методики навчання читання».</p> <p>2. Змоделювати систему прийомів, які спрямовані на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання.</p> <p>3. Розробити методичні рекомендації щодо удосконалення повноцінної навички читання.</p> <p>4. Створити партитуру виразного читання віршів.</p>	2	10
8	<p>1. Розробити власний варіант етапу підготовки до сприймання літературного твору, користуючись наступним планом:</p> <ul style="list-style-type: none"> – обрати твір; – визначити його особливості; – сформулювати мету підготовчої роботи; – обрати відповідно до характеру та змісту твору прийом підготовки до його сприймання; – визначити доцільність застосування додаткових засобів для сприймання твору; 	2	10

	– розробити відповідний фрагмент уроку.		
		Разом за модулем 2	6
		Усього:	14
			30
			70

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи, яка полягає в аналізі готовності майбутніх фахівців щодо оволодіння практичними вміннями проведення навчальних занять літературного читання у ЗЗСО.

Кількість балів	Характеристика
20–25	характеризується глибокою аргументованістю прийнятих рішень 3-ма вагомими аргументами, застосуванням метатекстових засобів для уведення аргументів; використанням різних типів аргументації; аналізом конкретних фактів; добром доцільних прикладів до аргументів; уміннями підсумовувати, узагальнювати свої міркування й доведення загальним висновком; вільним володінням термінологічним апаратом дисципліни; успішністю та Оригінальністю вирішення ситуації
15–19	характеризується аргументованістю прийнятих рішень 2-ма вагомими аргументами, застосуванням метатекстових засобів для уведення аргументів; аналізом конкретних фактів; добром доцільних прикладів до аргументів; уміннями підсумовувати, узагальнювати свої міркування й доведення; успішністю вирішення ситуації
9–14	характеризується неповною аргументованістю, істотними неточностями в аналізі прийнятих рішень; помилками у застосуванні термінологічного апарату навчальної дисципліни; труднощами у формулюванні висловлювань
0–8	рівень готовності неаргументований, неструктуровані міркування і доведення, невміння проводити аналіз ситуації та формулювати правильні коментарі та висновки

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестрове оцінювання здійснюється у формі екзамену з дисципліни Рідномовна освіта: «Дитяча література з методикою навчання». Форма проведення письмова (комп'ютерне тестування). За правильну відповідь на кожне запитання тесту студент отримує 1 бал. Максимальна кількість балів за виконання тесту – 40.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Дитяча література – невід'ємна частина всієї літератури, її джерела.
2. Виникнення і розвиток дитячої літератури. Перші друковані книжки для дітей.
3. Специфіка дитячої літератури.
4. Література для дітей молодшого шкільного віку.
5. Ідейно-художній рівень і виховне значення фольклору.

6. Поняття про дитячий фольклор. Підходи дослідників до класифікації творів дитячого фольклору.
7. Специфіка та багатство жанрів українського фольклору.
8. Пісенна народна творчість. Дитячі пісні.
9. Малі фольклорні жанри: загадки, прислів'я, приказки.
10. Ігровий фольклор: скоромовки, лічилки, забавлянки, потішки.
11. Народний казковий епос.
12. Фольклор народів світу.
13. Початок слов'янської книжкової культури. Давня українська література для дітей.
14. Нова українська дитяча література (19- початок 20 ст.). Виникнення і розвиток її.
15. Зародження і розвиток новітньої дитячої літератури.
16. Українська дитяча література довоєнного періоду. Шляхи її розвитку.
17. Дитяча література періоду Вітчизняної війни, її виховне значення.
18. Дитяча література повоєнного періоду та періоду відбудови.
19. Дитяча література на сучасному етапі.
20. Розвиток української драматургії для дітей.
21. Розвиток пригодницької та науково-фантастичної літератури для дітей.
22. Розвиток дитячої періодики.
23. Творчість письменника-просвітителя Г.С.Сковороди для дітей.
24. Т.Г. Шевченко Твори для дітей. Кобзар і наша сучасність.
25. Педагогічні погляди Марка Вовчка. Казки, оповідання, переклади.
26. Л.І. Глібов Байки та лірика. Акрівірші.
27. Франко І.Я. Оповідання для дітей. Казки.
28. Коцюбинський М.М. Твори для дітей.
29. Леся Українка. Твори для дітей. Казки
30. Особливість творів для дітей Б. Грінченка, В. Стефаника, С.Васильченка
31. Копиленко О. Твори для дітей.
32. Забіла Н. Творчість.
33. Творчість М.Трублаїні для дітей.
34. Творчість П.Воронька та І.Неходи. Літературна казка.
35. Проза Ю.Збанацького та О. Гончара для дітей.
36. Гумористичні твори С.Олійника, Д.Білоуса, Грицька Бойка для дітей.
37. О.Іваненко Твори для дітей.
38. В.Сухомлинський Твори для дітей.
39. Творчість Марійки Підгірянки та Д. Павличка для дітей.
40. Нестайко В. Твори для дітей.
41. Симоненко В. Казки.
42. Костенко Л. Збірка «Бузиновий цар».

43. Твори зарубіжних письменників 17-18 ст.
44. Російська дитяча література 19 – початку 20 ст.
45. Творчість С. Маршака та К. Чуковського для дітей.
46. Творчість зарубіжних письменників 19-20 ст.
47. Г.-К. Андерсен. Казки.
48. Творчість Д. Родарі та Д. Кіплінга для дітей.
49. Вступна бесіда на уроках літературного читання.
50. Заголовок твору: вимоги програми, місце роботи із заголовком у структурі уроку.
51. Аналітична бесіда на уроках літературного читання.
52. Зміст програмної лінії з літературного читання «Досвід читацької діяльності».
53. Узагальнююча бесіда на уроках літературного читання.
54. Завдання уроків літературного читання в початковій школі.
55. Зміст програмної лінії з літературного читання «Коло читання».
56. Навичка читання, шляхи її удосконалення.
57. Засоби інтонаційної виразності під час читання.
58. Програмна лінія з літературного читання «Літературознавча пропедевтика».
59. Послідовність роботи з художнім твором на уроках літературного читання у початковій школі.
60. Вправи на розширення кута зору, доцільність їх застосування на уроці літературного читання.
61. Зміст програмної лінії з літературного читання «Робота з дитячою книжкою; робота з інформацією».
62. Вправи на розвиток антиципації, доцільність їх застосування на уроці літературного читання.
63. Зміст програмної лінії з літературного читання «Розвиток літературно-творчої діяльності учнів на основі прочитаного».
64. Вправи на формування чіткої вимови, доцільність їх застосування на уроці літературного читання.
65. Дидактико-методична доцільність етапу роботи над твором «Після читання».
66. Жанрові особливості фантастичних казок, методика їх читання.
67. Дидактико-методична доцільність етапу роботи над твором «До читання».
68. Дидактико-методична доцільність етапу роботи над твором «Під час читання».
69. Пейзажна лірика, методика їх аналізу.
70. Послідовність дій під час формування вміння складати план тексту.
71. Детальний переказ змісту прочитаного на уроках літературного читання.
72. Послідовність роботи з оповіданням на уроках літературного читання.
73. Стислий переказ змісту прочитаного на уроках літературного читання.
74. Види робіт із прислів'ями та приказками на уроках літературного читання.

75. Вибірковий переказ прочитаного на уроках літературного читання.
76. Вправи на розширення кута зору, доцільність їх застосування на уроці літературного читання.
77. Особливості читання творів пейзажної лірики.
78. Особливості формування в учнів уміння створювати словесні картини на основі прочитаного на уроках літературного читання.
79. Послідовність роботи з художнім твором на уроках літературного читання у початковій школі.
80. Методика формування в учнів уявлення про жанрові особливості прислів'я, приказки.
81. Методика формування в учнів уявлення про жанрові особливості лічилки,
82. Види робіт із лічилками на уроках літературного читання.
83. Жанрові особливості науково-художніх текстів, методика їх опрацювання.
84. Прийом «читання в особах», його значення для розуміння особливостей персонажів твору.
85. Види бесід на уроках літературного читання, їхнє значення і місце у структурі уроку.
86. Особливості проведення вправ на розширення поля читання.
87. Види наочності на уроках літературного читання, доцільність її застосування.
88. Особливості проведення словникової роботи на уроках літературного читання, її місце в структурі уроку літературного читання творів різних жанрів.
89. Види переказу на уроках літературного читання, вимоги програми до умінь користуватися кожним видом переказу.
90. Послідовність роботи з художнім твором на уроках літературного читання.
91. Вступна бесіда на уроках літературного читання.
92. Методичні підходи щодо формування швидкості, усвідомленості читання, читання «мовчки».
93. Послідовність дій під час формування вміння складати план тексту.
94. Послідовність проведення аналізу художнього твору «услід за автором».
95. Особливості проведення вправ на формування чіткої вимови, доцільність їх застосування на уроці літературного читання.
96. Послідовність проведення «проблемно-тематичного» аналізу художнього твору.
97. Особливості проведення вправ на розвиток антиципації, доцільність їх застосування на уроці літературного читання.
98. Послідовність проведення «пообразного аналізу» художнього твору.
99. Жанрові особливості загадки, методика її опрацювання.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100 – 90
Дуже добре	82 – 89
Добре	75 – 81
Задовільно	69 – 74
Достатньо	60 – 68
Незадовільно	0 – 59

8. Рекомендована література

Основна

1. Державний стандарт початкової загальної освіти. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF>
2. Державний стандарт початкової загальної освіти (2018). Режим доступу: <http://mon.gov.ua/citizens/zv%E2%80%99yazki-z-gromadskistyu/konsultacziyi-z-gromadskistyu/gromadske-obgovorennya-2017.html>
3. Закувала зозуленька. Українська народна поетична творчість / упоряд. Н. Шуило. – К. : Веселка, 1998. С. 3 – 19.
4. Зарубіжна література для дітей: хрестоматія/ упор. А. І. Мовчун (та ін.). – К. : Арій, 2011 – 592 с.
5. Навчальні програми для загальноосвітніх закладів із навчанням українською мовою. 1-4 класи (2016). Режим доступу: <http://osvita.ua/school/program/8793/>
6. Науменко В.О. Уроки літературного читання в 2 класі: метод. посіб. для вчителя / В. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 280 с.
7. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підручн. / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2012. – 502 с.
8. Рідне слово. Хрестоматія: у 2-х т. / упоряд. А. Мовчун, З. Варавкіна – К. : Арій, 2007. – 656 с.
9. Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти І ступеня. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni-programi-dlya-2-11-klasiv>
10. Українська література для дітей. : хрестоматія/ упор. А. І. Мовчун (та ін.). – К. : Арій, 2011 – 592 с.
11. Українська дитяча література. Хрестоматія: В 2-х Т. /упоряд. І.Луценко, А. Подолинний, Б.Чайковський. – К. : Вища школа, 1992. – 286 с.
12. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 1, 2 класах серії «Шкільна бібліотека» / укладач Стус Т.В. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. – 160 с.

13. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 3, 4 класах серії «Шкільна бібліотека» / укладач Стус Т.В. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. – 192 с.

Додаткова

1. Українська дитяча література. Хрестоматія / Упоряд. Л.Козачок. – К. : Вища школа, 2002. – 519 с.
2. Колосок . Хрестоматія: у 2-х Т. / упоряд. Дзюбишина-Мельник Н.Я. – К. : 1994. – 624 с.
3. Дивосвіт Веселки К. : Веселка, 2005 –704 с.
4. Калинова сопілка. Українська народна прозова творчість. / упоряд. О. Ю. Бріцина, Г. В. Довженко. – К. : Веселка, 1998. – 430 с.
5. Библиотека мировой литературы для детей (А. Линдгрэн, Дж. Родари, П. Треверс, А. де Сент-Экзюпери). – М. : 1983. – 590 с.
6. Зарубіжна література: навч. посіб.-хрестоматія / Давидюк Л. В., Задорожня О. Ф. – К. : Ленизд., 2003. - 592 с.
7. Кодлюк Я. Розповіді про письменників: посіб. для вчителя початкових класів. / Я. П. Кодлюк, Г. С. Одинцова. – 3-те вид. – Тернопіль : підручники-посібники, 2001. – 120 с.
8. Науменко В. О. Літературне читання : підруч. для 2-го кл. / В.О. Науменко. – К. : Генеза, 2012. – 160 с.
9. Науменко В.О. Літературне читання : підруч. для 3-го кл. / В.О. Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 178 с.
10. Науменко В.О. Літературне читання : підруч. для 4-го кл. / В.О. Науменко. – К. : Генеза, 2015. – 176 с.
11. Науменко В.О. Уроки літературного читання в 2 класі: метод. посіб. для вчителя / Віра Науменко. – К. : Генеза, 2013. – 280 с.
12. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 2-го кл. / О.Я. Савченко. – К.: Освіта, 2012. – 160 с.
13. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 3-го кл. / О.Я. Савченко.– К. : Освіта, 2013. – 178 с.
14. Савченко О. Я. Літературне читання : підруч. для 4-го кл. / О.Я. Савченко. – К. : Освіта, 2015. – 192 с.

Інтернет-ресурси

1. Ключові тези орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів (Наказ МОН від 19.08.2016 № 1009 "Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 №1222") та методичних рекомендацій до оновлених програм початкової школи (1-4 клас) (Лист МОН України від 17.08.2016 №1/9-437). – Режим доступу : <http://mon.gov.ua/Новини/%202016/08/19/19-08-16-oczin-ta-metodichni.pdf>
2. Оновлені програми для початкової школи 2016 – 2017 н.р. – Режим доступу : <http://www.schoollife.org.ua/zavantazhyty-onovleni-programy-dlya-rochatkovoyi-shkoly-2016-2017-n-r/>

Навчально-методична карта дисципліни Рідномовна освіта: «Дитяча література з методикою навчання»

Разом: 90 год., лекції – 10 год., семінарські заняття – 8 год., практичні заняття – 20 год., лабораторні – 4, самостійна робота – 12 год., ПМК – 6 год., іспит - 30 год.

Модулі	Змістовий модуль I				
Назва модуля	СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ДИТЯЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ				
Кількість балів за модуль	144 балів				
Лекції	1		2		3
Теми лекцій	Дитяча література як предмет вивчення. Основні етапи розвитку дитячої літератури. Зарубіжна література для дітей. Історичні етапи розвитку. Розвиток української літератури для дітей. (XIX – XXI ст.) (1 бал)		Гумористичні твори для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання. Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду. (1 бал)		Особливості змісту оновленої програми курсу «Літературне читання», змісту підручників «Літературне читання». (1 бал)
Теми семінарських занять	Гумористичні твори для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання. Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду. (11 балів)			Особливості змісту оновленої програми курсу «Літературне читання», змісту підручників «Літературне читання». (11 балів)	
Теми практичних занять	Дитяча література як предмет вивчення. Основні етапи розвитку дитячої літератури. (11 балів)	Зарубіжна література для дітей. Історичні умови розвитку. (11 балів)	Гумористичні твори для дітей в українській літературі та особливості їх виразного читання. (11 балів)	Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду. (11 балів)	Особливості змісту оновленої програми курсу «Літературне читання», змісту підручників «Літературне читання». (11 балів)
Теми лабораторних занять	Методика проведення інтегрованих уроків літературного читання (20 бали)				
Самостійна робота	(10 балів)		(10 балів)		(10 балів)
Види поточн. контр.	Модульна контрольна робота I (25 балів)				

Модулі	Змістовий модуль II				
Назва модуля	ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ В УМОВАХ ІНТЕГРОВАНОГО / ТЕМАТИЧНО-ПРОЕКТНОГО НАВЧАННЯ				
Кількість балів за модуль	168 бали				
Лекції	1			2	
Теми лекцій	Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання. (1 бал)			Аналіз художнього твору на уроках літературного читання. (1 бал)	
Теми семінарських занять	Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання. (11 балів)			Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання (11 балів)	
Теми практичних занять	Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання. (11 балів)	Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання. (11 балів)	Аналіз художнього твору на уроках літературного читання (11 балів)	Методика читання оповідання на уроках літературного читання (11 балів)	Методика читання казки і легенди на уроках літературного читання (11 балів)
Теми лабораторних занять	Методика проведення інтегрованих уроків літературного читання (20 бали)				
Самостійна робота	(10 балів)		(10 балів)		(10 балів)
Види поточн. контр.	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			Модульна контрольна робота 3 (25 балів)	